

D E R S K O N U L A R I

A. EDEBİYAT

1- Edebiyat hakkındaki genel bilgiler:

Edebiyatın tanımı, Edebiyatın güzel sanatlar arasındaki önemi
Edebiyatın toplum hayatındaki fikrî, estetik ve kültürel görevi.

(Üzerinde durulacak noktalar: Edebiyatın konusu, edebî eser,
edebîyatın faydaları, sanatların sınıflandırılması, estetik yahut gü-
zellik duygusu, sanatta güzellik anlayışı, sanat ve bilim, sanat ve ah-
lâk..)

2-Edebiyatın ifade şekilleri:1

a) N a z m : Nazımın tanımı, Nazımları meydana getiren ses ve
söz unsurları: Vezinler, kafiyeler, nazım şekilleri.

Edebiyat tarihinde nazımın nesirden önce oluşunun sebepleri,
Yüzyıllarca, gerek Doğu, gerek Batı edebiyatında yazılan şiir. Destan,
hikâye, masal, fabl, mesnevî, tiyatro v.S. gibi edebî eserlerin, genel
olarak nazımla söylenmiş ve yazılmış olmasının medeni üzerinde bilgiler.
Eski edebiyatların bu türlü nazım eserlerinden örnekler.

b) Vezin. Veznin tanımı. Türkçede kullanılan çeşitli vezinler.

c) Hece vezni. Türkçede kullanılan hece vezinleri. Bu vezinler-
deki bellibaşlı âheng kulları.

ç) Aruz vezni, Türkçede kullanılan aruz vezinleri, Aruzun Türk-
çeye ve Türkçenin aruza uygulanması.

d) Hafife ve çeşitleri.

e) Nazım şekilleri:

Türk halk şiirinin nazım şekilleri,
Divan şiirinin nazım şekilleri,
Türkçede Avrupa şiirinin nazım şekilleri.

f) Serbest nazım ve serbest söyleyiş hakkında genel bilgiler.

3- Edebiyatın ifade şekilleri: 11

Nesir. Nesrin Tanımı. Bellibaşlı nesir çeşitleri. (Sade nesir,
sanatlı, nesir.)

Türk halk edebiyatında nesir ve örnekleri: Divan edebiyatında
nesir ve örnekleri; yeni Türk edebiyatında nesir ve örnekleri üzerinde
genel bilgiler.

4- Edebiyatın anlam ve söyleyiş bakımından incelenmesi: Me-
caz ve hakikat. Mürsel mecaz, istiâre ve çeşitleri, kinâye, tariz ,

tezat, teşhis ve intak, mübalağa , tekrar ve başka edebiyat sanatları hakkında genel bilgiler.

5- E d e b i y a t T ü r l e r i :

a) Şiir. Şiirin mahiyeti ve kaynakları. Çeşitli şiir anlayışları. Şiirin kısa tarihi.

b) Epik eserler türü:

Epik şiir ve destan. Destanın tanımı. Destan iklimi. Destanların teşekkülü. Destan kahramanları; Destan kahramanlarının karakterleri Destan olağanüstülüğü. Gerçeğe yakın destanlar.

Destan Çeşitleri: Tabii destan, yapma destan.

Eski Yunan, İran, Hind, Fin ve Cermen destanları hakkında mukayeseli bilgiler.

c) Hikâye ve Roman Türü:

Romanın tanımı, Romanın kısa tarihi. Hikâye, menkıbe ve roman arasındaki farkların belirtilmesi.

Edebiyat ekollerine göre roman çeşitleri: Romantik roman, realist roman, naturalist roman.

Diğer roman çeşitleri: Tezli romanlar, sosyal romanlar, tarihî roman, Psikolojik roman, örf ve adet romanları, egzotik roman, macera romanları. Polisiye romanlar v.s.

Türk ve dünya edebiyatından roman örnekleri ve roman metinleri.

ç) Dramatik eserler türü.

Tiyatro ve çeşitleri: Tiyatronun tanımı. Sahne, sahne dili, sahne eseri, aktör ve seyirci.

Tiyatronun eski çeşitleri: Trajedi ve komedi.

Tiyatronun yeni çeşitleri: Dram gurupuna, komedi gurupuna, musikîli tiyatro gurupuna ait genel bilgiler ve örnekler.

Tiyatronun tarihi gelişimi. Eski Yunan'da ; Lâtinlerde ve diğer kavimlerde tiyatro hakkında kısa bilgiler ve örnekler.

Çeşitli sahne hareketleri, Taklitler; pantomimler; gövümler, Gölge oyunu (bizde karagöz), medah ve ortaoyunu ananesi.

d) Tarih, edebiyat tarihi, tenkid , monografi, makale, fıkra, deneme, hatırat, seyyahat, mektup, hitabet, v.b. edebiyat türleri üzerinde genel bilgiler ve örnekler.

6- Edebî eserlerin lirik, didaktik, satirik, ve pastoral oluşları. Üzerinde bilgiler ve örnekler.

E d e b i y a t T a r i h i

1- İslâmlıktan önce Türk Edebiyatı:

- a) Sözlü Edebiyat verimleri: Destanlar. Destan türü üzerinde hatırlatıcı bilgiler. Türk ve dünya destanlarının kısa mukayesesi. Destan devri Türk edebiyatının diğer sözlü verimleri: Koşuklar ve Sagular.
- b) Yazılı edebiyat verimleri: Köktürk Yazıfları:

II- İslâm Medebiyeti Çağlarında Türk Edebiyatı: (XI-XIII. Yüzyıl)

- a) İslâmî Türk Edebiyatının ilk eserleri ve ilk yazarları. Yusuf Has Necip ve Küldü Bilig. Edip Ahmed ve Atebetü'l - Hakayık Dîvânü Luğat'î- Türk'deki Türk halk edebiyatı örnekleri.

b) Türk Tasavvuf edebiyatının başlangıcı. Ahmed Yesevî ve Dîvan-ı Hikmet.

c) Anadolu'da Türk Edebiyatı: (XIII. Yüzyıl)

Anadolu'da tasavvuf edebiyatı: Mevlâna Celâdeddin Rumî, Sultan Veled ve Yunus Emre. (Tasavvuf hakkındaki gerekli bilgiler.)

Divan edebiyatının başlangıcı. Hoca Dehbâni ve şiirleri.

Divan Edebiyatı hakkında hazırlayıcı bilgiler . Bu edebiyata Yüksek Zümre edebiyatı. Divan edebiyatı ve Klasîk Türk edebiyatı denilişinin sebepleri. Divan edebiyatının genel vasıfları üzerinde bilgiler. Burada Anadolu'da Türkçeye dönüş: Türkçenin başka dillerle mücadelesi ve edebiyat dili oluşu üzerinde bilgiler. Bu münasebetle diğer klasîk edebiyatlar ve klâsizm hakkında mukayeseli bilgiler.

XIV. Yüzyıl Türk Edebiyatı:

Asrın tarihi ve medeni durumuyla dil, sanat ve edebiyat tarihi üzerinde genel bilgiler.

Halk edebiyatı: Dede Korkut Hikâyeleri.

Tasavvuf edebiyatı: Âşık Paşa, Kaygusuz Abdal.

Dinî Edebiyat: Erzurumlu Kadı Darir ve Siyer-i Nebî'si,

Divan Edebiyatı: Ahmedî, Nesîmî V.B.

XV. yüzyıl Türk Edebiyatı:

Asrın tarihi ve medenî durumuyla dil, sanat ve edebiyat tarihi üzerinde genel bilgiler;

Halk Edebiyatı: Anadolu'da saz şiirleri

Tasavvuf edebiyatı: Hacı Bayram Veli

Dinî Edebiyat: Süleyman Çelebi ve Yazıoğlu Mehmed Efendi

Divan Edebiyatı: Şeyhî Ahmed Paşa, Necatî Ali Sîr Nevâi V.B.

Âşık Paşazade ve sade nesir, Sinan paşa ve sanatlı nesir.

XVI. Yüzyıl Türk Edebiyatı:

Asrın tarihi ve medeni durumuyla dil, sanat ve edebiyat tarihi üzerinde genel bilgiler.

Halk Edebiyatı: Kuy Mehmed, hayâli, Öksüz, Dede, Köroğlu gibi saz şairleriyle mağrip ocaklarında halk şiiri .

Tasavvuf Edebiyatı: Pir Sultan Abdal v.b.

Divan Edebiyatı: Fuzûli, Bâkî, Rûhî, Babür Şah M.B. Hoca Sadeddin Efendi, Âlî ve asrın tarih edebiyatı. Sehi Bey, Lâtifî ve asrın tezkire edebiyatı. Asrın diğer nesir eserleri.

XVII. yüzyıl Türk Edebiyatı.

Asrın tarihi ve medenî durumuyla dil, sanat ve edebiyat tarihi üzerinde genel bilgiler.

Halk Edebiyatı: Karaca oğlan, Gevheri, Âşık Ömer V.B. Sazşairleri Anadolu'da Meddah denilen halk hikâyecilerinden çoğalmasi. Kenem ile Aslı, Genç Osman Hikayersi gibi halk hikâyelerinin teşekkülü. Gölge oyunu (Karagöz) ve Halk tiyatrosu.

Divan Edebiyatı: Nef'i Nâbî, Şeyhülislâm Yahya, Nâili Neşâtî v.b. Nâimî, Kûtîp Çelebi ve asrın Tarih-coğrafya eserleri. Evliya Çelebi ve seyahat edebiyatı.

XVIII. Yüzyıl Türk Edebiyatı:

Halk Edebiyatı:Asrın bellibaşlı saz şairlerinden örneklerle.

Divan Edebiyatı: Nedîm, vŞeyh Galip ve başkalarından örnekler.

Yiraisekiz Çeçebi Mehmed Efendi ve Sefâretnâmeler.

XIX. Yüzyılın ilk yarısında Türk Edebiyatı:

Asrın tarihi ve medenî durumuyla dil, sanat ve edebiyat tarihi üzerinden genel bilgiler. Halk edebiyatı: Asrın Saz şiiri, hikâye edebiyatını ve halk tiyatrosu üzerinde kısa bilgiler. Divan Edebiyatı Endurunlu Vâsîf, Feçecizade İzzet Nolla ve diğer tanınmış şiir ve nesir yazarlarından örneklerle.

E d e b i y a t T a r i h i

1- Bâhî Edebiyatı etkisinde Türk Edebiyatı:

a) Tanzimat İnkilabı ve Tanzimat edebiyatı üzerinde genel bilgiler.

b) Batı edebiyatında belli başlı akımlar ve bu akımların Türk edebiyatındaki önemli tesirleri. Rönesans, XVIII. Yüzyıl fikir hareketleri. Romantizm; Realizm, Naturalizm; Şiirde Parnas ve Sembolizm. (Belli başlı şahsiyet ve eserleriyle)

c) Tanzimat devrinin belli başlı yazarları. Kısa hayatları sanatları, şahsiyetleri, edebiyatımıza getirdikleri yenilikler, yeni görüş ve idealler, yaptıkları hareketler ve çeşitli türlerdeki eserlerinden örnekler.

Sinâsi

Ziya Paşa

Namık Kemal

Recaizade Ekrem

Abdülhak Hamîd (Tarhan)

Sami Paşazade Sezâi

Ahmed Mithad Efendi ve popüler edebiyat,

Ahmed Cevdet Paşa,

Ahmed Vefik Paşa,

Semsetdin Sami,

Nabizade Nazım,

Muallim Naci,

ç) Servet-i Fünun Edebiyatı, Bu edebiyatın fikir ve sanat hayatımıza getirdiği yenilikler.

Servet-i Fünun edebiyatının belli başlı şiir ve nesir yazarları.

Tevfik Fikret

Genab Şehannedin,

Süleyman Nazif

Halid Ziya Uşaklıgil,

Mehmed Rauf,

Hüseyin Cahid V;B;

Servet-i Fünun edebiyatının nazımda ve nesirde yaptığı yenilikler.

d) Servet-i Fünun edebiyatının 1908 inkilâbından sonraki devâmı.

Fezâ-i Âtî edebiyatında genel bilgiler:

e) Milli Edebiyat Akımı. Bu akımın dil, sanat ve kültür hayatımıza getirdiği yeni görüşler ve ülküler. Aynı Edebiyatın nesirde, nazımda ve edebî konularda yaptığı yenilikler.

Milli Edebiyat akımının belli başlı yazarları:

Mehmed Emin Yurdakul
Ahmed Hikmet Hüftüoğlu,
Ziya Gökalp
Ömer Seyfettin
Fuat Köprülü

f) Servet-i Fün n ve Milli Edebiyat devirlerinde popüler edebiyat:

Hüseyin Rahmi Gürpınar
Ahmet Rasim V.B.

g) XX. Yüzyıl Türk Edebiyatının belli başlı yazarları. Kısa hayatları, sanatları; eserleri; fikirleri ve yeni görüşleri üzerinde genel bilgiler:

Mehmed Akif Ersoy
Ahmed Haşim,
Lehnye Kemal Beyatlı,
Yakup Kadri Karaosmanoğlu,
Halide Edip Adıvar
Refik Halit Karay,
Reşat Nuri Gültenkin
Falih Rifki Atay
Faruk Nafiz Çamlıbel

h) Türk edebiyatında daha yeni hareketler ve bunların belli başlı temsilcileri üzerinde genel bilgiler.

Orhan Veli Canık
Sait Faik Abasıyanık
Nurullah Ataç V.b. dab örnekler.

N o t l a r :

1- Yabancı dil bölümlerinde edebiyat dersleri haftada üç saat olarak Edebiyat bölümü Türkçe ve Edebiyat programının özetlenmesiyle okutulur.

2- Yardımcı Branş olarak Türkçeyi seçen bölümlerin Türkçe programında dil bilgisi ve kompozisyon , edebiyat bölümünde olduğu gibi, edebiyat programı ise özetlenerek okutulur.